

Sayyora Samandar ijodiy faoliyati haqida

Ihombayeva Mahliyo

UrDU O‘zbek filologiyasi fakulteti:

o‘zbek tili ta’lim yo‘nalishi 223-guruh talabasi

ilhombayevamahliyo@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada Sayyora Samandarning hayot yo‘li, ijodiy faoliyati hamda she‘rlarining badiiyati tahlilga tortilgan.

Kalit so‘zlar: estetik joziba, o‘xshatish, sifatlash, mubolag‘a.

Абстрактный. В статье анализируются жизненный путь Сайёры Самандар, ее творческая деятельность и артистизм ее стихов.

Ключевые слова: эстетическая привлекательность, сравнение, квалификация, преувеличение.

Abstract. The life path of Sayyora Samandar, her creative activity and the artistry of her poems are analyzed in the article.

Key words: aesthetic appeal, simile, qualification, exaggeration.

Har bir ijodkorning ijodini tahlil qilish orqali biz uning o‘y-fikrini, taassurotarini tushunamiz, his qilamiz. Asar yozilish davomida unga ijodkor tomonidan bor mehr va e’tibor qaratiladi. Buni O‘tkir Hoshimov so‘zi bilan aytganda "Haqiqiy asar shunchaki yozilmaydi, balki farzand kabi tug‘iladi".

Bugun mashhur shoiramiz, iste’dodli ijodkorimiz Sayyora Samandar ijodini o‘rganar ekanmiz u bilan birga yashaymiz, u tuygan hissiyotlarni his qilamiz. Iste’dodli shoira, o‘tkir qalam sohibi Sayyora Samandar mashhur yozuvchi va shoirimiz Erkin Samandarning farzandi, davomchisi hisoblanadi. Adiba 1968-yil 6-yanvarda Toshkent shahrida tavallud topgan. Ijodiy faoliyatini boshlash oldidan 1988-yil Xorazm davlat pedagogika institutining filologiya fakultetini tugatadi.

Shoiraning ilk to‘plami "Sizga aytolmagan so‘zlarim" nomi ostida G‘ofur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san‘at nashriyotida chop etilgan. U ijodining dastlabki davridanoq davrning og‘riqli nuqtalarini qalamga oldi. Sayyora Samandarning aksariyat she‘rlari Vatan, ona tuproq, yurtga sadoqat, muhabbat, ona mavzusida bo‘lib, ularning 30 dan ziyod she‘rlari san‘atkorlar tomonidan ijro etilgan.

Shoiraning " Tog‘lar yorning xo‘rsiniqlari" she‘rini tahlil qiladigan bo‘lsak, unda ajoyib tabiat tasviri ortiga yashiringan dard, alam, sog‘inch kabi tuyg‘ularni

ko‘rishimiz mumkin:

Tog‘lar-yorning xo‘rsiniqlari,

Ag‘yor bergan iztiroblari.

Dardlar aro otilib chiqqan,

Yuragining inqiliblari.

Viqor bilan boqqan tog‘larda,

Yorning dardli so‘zlarin ko‘rdim.

Va qo‘ysa-da joni-jahoni,

Kulib turgan ko‘zlarin ko‘rdim¹

Yuqoridagi misralarda tasvirlanayotgan tog‘ timsoli shoiraning aslida anglatmoqchi bo‘lgan timsolini ko‘rinmas parda bilan berkitadi. Tog‘ bu-mustahkam iroda, sabr-qanoat, bardosh timsoli. Shoiramiz ham she‘riy misralarida uni jonlantiradi, ya‘ni yorini qanchalik xo‘rsinayotganini, dard bilan to‘lgan yuragini otilib chiqayotganini bilsa-da, o‘zini viqorli, ichi yonsa-da, kulib turganini go‘zal tasvirlaydi. Shoiraning aksariyat she‘rlari Vatan, ota-ona, farzand, tabiat, muhabbat, iztirob, dard mavzularida yozilgan. Bundan tashqari, tarixiy mavzularda "Navoiy g‘azaliga muxammas", "Nodira g‘azaliga muxammas"lar ham bitgan. Ammo kengroq qismini abadiy mavzular tashkil etadi.

Navbatdagi "Shoiralar" she‘rida esa go‘zal o‘xshatishlar, mubolag‘ali so‘zlar va sifatlashlardan ham o‘rinli foydalangan.

Aldamaydi sokin boqqan qarog‘lari,

Dildan o‘zga bo‘lmagaydir so‘rog‘lari.

So‘zdan bo‘lak yo‘qdir boshqa yarog‘lar

Dili yig‘lab, ko‘zi kulgan shoiralar.

Dard cheksa-da bemorlig‘ni xush ko‘rgaydir,

Qirq jonini ming bir ranjga esh ko‘rgaydir.

Halovatni, oromlarni tush ko‘rgaydir,

Dili yig‘lab, ko‘zi kulgan shoiralar.

Shoiralarning ta‘rifini, ularning his-tuyg‘ularini ifodalagan ushbu misralar ham yetuk badiiy mahorat bilan yaratilgan. Undagi har bir so‘z, har bir jumla alohida

---

¹ Sayyora Samandar. Tog‘lar yorning xo‘rsiniqlari she‘ri

did va mahorat bilan tanlangan va bu unsurlarning har biri alohida mazmun ifodalaydi. Masalan, she'r ichidagi sifatlashlarga nazar tashlasak. Birinchi misradagi sokin boqqan, keyingilarida qirq jon, ming bir ranj birikmalari sifatlash bo'lib kelgan. Bu birikmalar she'rga ajoyib estetik joziba bergan.

Sifatlash-predmetning sifatini ta'sirli, obrazli ifodalash uchun ishlatiladigan so'z. Til nuqtai nazaridan qaralsa, sifatlash hamisha aniqlovchi vazifasida keladi, lekin oddiy aniqlovchidan farqli ravishda, badiiy funksiyani o'taydi²

She'riyatdagi sifatlashlar ifodaning yorqin, tasvirning jonli bo'lishiga xizmat qilib, estetik ta'sir kuchini oshirgan.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, Sayyora Samandar ijodini o'rganish orqali uning she'rlaridagi mazmun, mohiyat va estetik joziba hech bir kishini o'ziga jalb etmay qo'ymaydi. Uning so'z qo'llashdagi mahorati qalblarning tub-tubigacha yetib boradi. Asarlarini o'qigan kishi uning dardi, iztirobi, alam, quvonch, shodligi bilan yashaydi. Qolaversa, adibaning badiiyati, uning uslubi hech bir shaxsda takrorlanmagan holda yashaydi. Kichgina bir tuyg'ularni ham yurakka joylab, o'z o'rniga ega qiladi, bu esa ajoyib bir qobiliyatdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sayyora Samandar. Tog'lar yorning xo'rsiniqlari she'ri
2. Hojiyev. A. Tilshunoslik terminlarining izohli lug'ati. -T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2002. B.91

Research Science and Innovation House

². Hojiyev. A. Tilshunoslik terminlarining izohli lug'ati. -T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2002. B.91

